

:Shemitta & the Biblical Meaning of 7

for Torah in Motion - by Menachem Leibtag

Class # 1 - Introduction -the sources in Shmot, Vayikra & Devarim

I. Introduction

- A. Rhythm in nature
- B. 'Seven' & nature - in light of Breishit chapter 1
- C. The agricultural calendar in the land of Israel
- D. The logical connection between Shabbat & Shemitta

II. Sources

- A. Most famous - Vayikra chapter 25 - Parshat B'har
- B. Most 'neglected' (but most important) Shmot 23:1-10-11
- C. Most 'misunderstood' - Devarim 15:1-11 re: loans

III. First mention - Shmot 23:10-11 in light of Parshat Mishpatim

ח... וְשָׂחָד, לֹא תִקַּח: כִּי הַשְּׂחָד יְעוֹרֵר
פְּקוּחִים, וַיִּסְלַף דְּבַר י צְדִיקִים.

8 And thou shalt take no gift; for a gift blindeth them that have sight, and perverteth the words of the righteous.

ט וְגֵר, לֹא תִלְחָץ; וְאַתָּם, יִדְעוּתֶם אֶת-נַפְשׁ
הַגֵּר--כִּי-גֵרִים הָיִיתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

9 And a stranger shalt thou not oppress; for ye know the heart of a stranger, seeing ye were strangers in the land of Egypt.

י וְשֵׁשׁ שָׁנִים, תִּזְרַע אֶת-אֲרָצְךָ; וְאַסַּפְתָּ,
אֶת-תְּבוּאָתָהּ.

10 And six years thou shalt sow thy land, and gather in the increase thereof;

יא וְהַשְּׁבִיעֵת תִּשְׁמְטָנָהּ וְנִטְשָׁתָהּ,
וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עֵמֶד, וַיִּתְּרָם, תֹּאכַל חֵיט
הַשָּׂדֶה; כִּן-תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ, לְזִיתְךָ.

11 but the seventh year thou shalt let it rest and lie fallow, that the poor of thy people may eat; and what they leave the beast of the field shall eat. In like manner thou shalt deal with thy vineyard, and with thy oliveyard.

יב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת--לְמַעַן יָנוּחַ, שׂוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ, וַיִּנְפֹּשׂ בֶּן-אֲמָתֶךָ, וְהַגֵּר.

12 Six days thou shalt do thy work, but on the seventh day thou shalt rest; that thine ox and thine ass may have rest, and the son of thy handmaid, and the stranger, may be refreshed.

יג וּבְכָל אֲשֶׁר-אָמַרְתִּי אֵלֶיכֶם, תִּשְׁמְרוּ; וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ, לֹא יִשְׁמַע עַל-פִּיךָ.

13 And in all things that I have said unto you take ye heed; and make no mention of the name of other gods, neither let it be heard out of thy mouth.

יד שְׁלֹשׁ רְגָלִים, תִּחַג לִי בַשָּׁנָה....

14 Three times thou shalt keep a feast unto Me in the year.

Note how this relates to the two reasons for Shabbat -

In the parallel between the Ten Commandments in Shmot 20 vs. Devarim 5

IV. The meaning of the word "shemitta" ['letting go']

A. Shmuel bet chapter 6 - when Uzza touched the Aron

ה וַדָּוִד וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִשְׁחָקִים לְפָנָי יְהוָה, בְּכָל, עֲצֵי בְרוֹשִׁים; וּבְכַנְרוֹת וּבְנִבְלָיִם וּבַתְּפִילִּים, וּבְמִנְעִנְעִים וּבְצִלְצְלָיִם.

5 And David and all the house of Israel played before the LORD with all manner of instruments made of cypress-wood, and with harps, and with psalteries, and with timbrels, and with sistra, and with cymbals.

ו וַיָּבֹאוּ, עַד-גֶּרֶן נָכוֹן; וַיִּשְׁלַח עֲזָה אֶל-אָרוֹן הָאֱלֹהִים, וַיֹּאחֲזֵ בּוֹ--כִּי שָׁמְטוּ, הַבָּקָר.

6 And when they came to the threshing-floor of Nacon, Uzzah put forth his hand to the ark of God, and took hold of it; for the oxen stumbled. [slipped?]

B. Melachim Bet chapter- Jezebel in the revolt of Yehu

ל וַיָּבֹא יְהוּא, יִזְרְעֵאלָה; וַאֲיִזְבֵּל שָׁמְעָה, וַתִּשֶׂם בְּפוּךְ עֵינֶיהָ וַתִּיטֵב אֶת-רֹאשָׁהּ, וַתִּשְׁקֹף, בְּעַד הַחַלּוֹן.

30 And when Jehu was come to Jezreel, Jezebel heard of it; and she painted her eyes, and attired her head, and looked out at the window.

לא ויהוא, בא בשער; ותאמר השלום, זמרי הרג אדניו. 31 And as Jehu entered in at the gate, she said: 'Is it peace, thou Zimri, thy master's murderer?'

לב וישא פניו, אל-החלון, ויאמר, מי אתי מי; וישקיפו אליו, שנים שלשה סריסים. 32 And he lifted up his face to the window, and said: 'Who is on my side? who?' And there looked out to him two or three officers.

לג ויאמר שמטוה, וישמטוה; וישקיפו אל-הקיר ואל-הסוסים, וירמסנה. 33 And he said: 'Throw her down.' So they threw her down; [alt. – let her fall] and some of her blood was sprinkled on the wall, and on the horses; and she was trodden under foot.

V. Source in Devarim chapter 15

[Torah reading for shmini atzeret - starting in Devarim 14:22]

כב עשר תעשר, את כל-תבואת זרעך, היצא השדה, שנה שנה... 22 Thou shalt surely tithe all the increase of thy seed, that which is brought forth in the field year by year.

כח מקצה שלש שנים, תוציא את-כל-מעשר תבואתך, בשנה, ההוא; והנחת, בשעריך... 28 At the end of every three years, even in the same year, thou shalt bring forth all the tithe of thine increase, and shall lay it up within thy gates.

דברים 15 Deuteronomy Chapter 15

א מקץ שבע-שנים, תעשה שמטה. 1 At the end of every seven years thou shalt make a release.

ב וזה, דבר השמטה--שמוט כל-בעל משה ידו, אשר ישה ברעהו: לא-יגש את-רעהו ואת-אחיו, כי-קרא שמטה ליהוה. 2 And this is the manner of the release: every creditor shall release that which he hath lent unto his neighbour; he shall not exact it of his neighbour and his brother; because the LORD'S release hath been proclaimed.

ג אֶת-הַנִּכְרִי, תִּגְשׁ; וְאֲשֶׁר יְהִי לְךָ אֶת-
אָחִיךָ, תִּשְׁמַט יָדְךָ.

3 Of a foreigner thou mayest exact it; but whatsoever of thine is with thy brother thy hand shall release.

ד אָפֶס, כִּי לֹא יְהִי-בְּךָ אֶבְיוֹן: כִּי-בִרְךָ
יְבָרְכֶךָ, יְהוָה, בְּאַרְצְךָ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן-לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ.

4 Howbeit there shall be no needy among you-- for the LORD will surely bless thee in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it--

ה רַק אִם-שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ, לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה
הַזֹּאת, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם.

5 if only thou diligently hearken unto the voice of the LORD thy God, to observe to do all this commandment which I command thee this day.

ו כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּרְכֶךָ, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לְךָ;
וְהֵעֲבַטְתָּ גוֹיִם רַבִּים, וְאֶתָּה לֹא תֵעָבֵט,
וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים, וּבָךְ לֹא יִמְשֹׁלוּ.

6 For the LORD thy God will bless thee, as He promised thee; and thou shalt lend unto many nations, but thou shalt not borrow; and thou shalt rule over many nations, but they shall not rule over thee. {S}

ז כִּי-יְהִי בְּךָ אֶבְיוֹן מֵאֶחָד אָחִיךָ, בְּאַחַד
שַׁעְרֶיךָ, בְּאַרְצְךָ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן
לְךָ--לֹא תִאֲמָץ אֶת-לִבְבְּךָ, וְלֹא תִקְפָּץ אֶת-
יָדְךָ, מֵאָחִיךָ, הָאֶבְיוֹן.

7 If there be among you a needy man, one of thy brethren, within any of thy gates, in thy land which the LORD thy God giveth thee, thou shalt not harden thy heart, nor shut thy hand from thy needy brother;

ח כִּי-פָתַח תִּפְתַּח אֶת-יָדְךָ, לוֹ; וְהֵעֲבַט,
תֵּעָבִיטְנוּ, דֵּי מַחְסָרוֹ, אֲשֶׁר יַחְסֹר לוֹ.

8 but thou shalt surely open thy hand unto him, and shalt surely lend him sufficient for his need in that which he wanteth.

ט הִשָּׁמֵר לְךָ פֶּן-יְהִי דְבַר עִם-לִבְבְּךָ
בְּלִיעַל לֵאמֹר, קִרְבָּה שְׁנַת-הַשְּׁבַע שְׁנַת
הַשְּׁמִטָּה, וְרָעָה עֵינֶךָ בְּאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן, וְלֹא
תִתֵּן לוֹ; וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל-יְהוָה, וְהָיָה בְּךָ
חַטָּא.

9 Beware that there be not a base thought in thy heart, saying: 'The seventh year, the year of release, is at hand'; and thine eye be evil against thy needy brother, and thou give him nought; and he cry unto the LORD against thee, and it be sin in thee.

י נָתַן תִּתֵּן לוֹ, וְלֹא-יִרַע לִבְבְּךָ בְּתִתְּךָ
לוֹ: כִּי בְּגִלְל הַדָּבָר הַזֶּה, יְבָרְכֶךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-מַעֲשֶׂיךָ, וּבְכָל מִשְׁלַח יָדְךָ.

10 Thou shalt surely give him, and thy heart shall not be grieved when thou givest unto him; because that for this thing the LORD thy God will bless thee in all thy work, and in all that thou putttest thy hand unto.

יא כִּי לֹא-יִחַדֵּל אֲבִיוֹן, מִקְרֵב הָאָרֶץ; עַל-
כֵּן אֶנְכִּי מִצְוֶה, לֵאמֹר, פָּתַח וּתְפַתַּח אֶת-
יָדְךָ לְאֶחִיךָ לְעֲנִיךָ וּלְאֲבִינֶךָ, בְּאֶרְצְךָ. {ס}

11 For the poor shall never cease out of
the land; therefore I command thee,
saying: 'Thou shalt surely open thy
hand unto thy poor and needy brother,
in thy land.' {S}

Parshanim - Seforno

ספורנו

ב וזה דבר השמטה כשאמר האל ית' "והשביעית
תשמטנה" היתה הכוונה שתעשה שמטת כספים
שנאמר שמוט כל בעל משה ידו:

כי קרא שמטה האל ית' באמרו תשמטנה:

Ramban

מקץ שבע שנים תעשה שמטה

הנכון בעיני שיזהיר על שנת השבע עצמה שנעשה אותה שמטה
בחריש ובקציר כמו שאמר) שמות כג יא (והשביעית תשמטנה

ונטשתה וזה טעם תעשה שמטה שתשבות

כדרך לעשות את יום השבת) דברים ה:ט"ו

(וקצר באסור הזריעה והזמירה שכבר הזכירם בביאור) ויקרא כה

)ו

אבל הוסיף לבאר כי היא שמטה לה' גם בהשמט כספים וזה טעם
כי קרא שמטה לה' שהיא שבת לה' וכל המעשים ישבותו וכבר
רמזתי סודה (שם שם ב)

וטעם **מקץ** אמר ר"א ([אבן עזרא על דברים ט"ו:א'](#)) (בתחלת השנה וכן אמרו המדקדקים
כלם כי הראש והסוף יקראו קצה שכל דבר יש לו שתי קצוות וכענין שכתוב מן הקצה אל
הקצה) [שמות כו כח](#) (על שני קצותיו) (שם כה יט) על ארבע קצותיו (שם כז ד)

ואין דבריהם נכונים אצלי כי ראש שבע שנים הוא השנה
הראשונה והוא הקצה שנקרא בהם ראש ואלו אמר הכתוב **מקץ**
השנה השביעית היה דברם נכון

ועל דעת רבותינו (ספרי קכב) **מקץ בסוף השבע**

ולא ידבר הכתוב אלא בשמיטת כספים - יאמר מסוף כל שבע
שנים הנמנים לכם תעשו שמטה שישמוט כל בעל משה